

Motion till riksdagen 2025/26:3658

av **Magnus Berntsson (KD)**

Enklare regler för små stiftelser

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av stiftelselagen (1994:1220) i syfte att underlätta för små stiftelser och modernisera reglerna kring ändamålsbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Stiftelselagen har en central funktion i att skydda stiftarens intentioner och säkerställa förtroendet för stiftelseformen. Samtidigt innebär dagens ordning att mindre stiftelser ofta fastnar i orimlig administration och kostsamma processer, där resurser som borde gå till ändamålet istället binds upp i förvaltning. När ändamålsbestämmelser blir oklara, irrelevanta eller svårtolkade i dagens samhälle finns en risk att värdefulla tillgångar förblir outnyttjade. Detta gäller särskilt äldre stiftelser vars syften en gång var väl anpassade till sin tid, men där samhällets utveckling gjort att de inte längre går att uppfylla på ett meningsfullt sätt. Resultatet blir att resurser, som ofta är bundna av en generös stiftares goda vilja, i praktiken förlorar sin verkan.

I samband med tidigare behandling av frågan har utskottet framhållit att lagstiftningen redan ger viss flexibilitet, men att reglerna behöver tillämpas och förtydligas på ett sätt som bättre möter verkligheten för små stiftelser. Det är därför motiverat med en översyn

som kan balansera det grundläggande skyddet för stiftarens vilja med en tydligare möjlighet att anpassa ändamål när samhällsförhållanden förändrats. En sådan översyn skulle bidra till att skapa en lagstiftning som både bevarar den respekt för stiftarens intentioner som är en hörnsten i rättssystemet och samtidigt säkerställer att resurserna kan komma till nytta i dagens samhälle.

Regeringen har nyligen i prop. 2024/25:8 lagt fram förslag om ändringar i reglerna för insamlingsstiftelser, bland annat vad gäller revision och likvidation. Det visar att man från regeringens sida är beredd att öppna stiftelselagen för justeringar och moderniseringar. Samtidigt är det tydligt att de förändringarna inte berör den bredare problematik som många mindre stiftelser brottas med. Det handlar inte enbart om insamlingsstiftelsernas förtroende, utan också om hundratals andra stiftelser som med små medel försöker göra skillnad i lokalsamhället men riskerar att tvingas lägga ner därför att de juridiska processerna blir för tunga och dyra. Den resursförlust som detta innebär borde vara ett tillräckligt starkt skäl för att även se över stiftelselagen i sin helhet.

En reform av stiftelselagen bör syfta till att säkerställa att mindre stiftelser inte tyngs av oproportionerlig administration och att det skapas rättssäkra vägar för att omformulera ändamål när dessa blivit obsoleta. Samtidigt måste transparensen stärkas och möjligheterna till insyn och överklagan säkerställas för att värna förtroendet för stiftelseformen. På så sätt kan fler stiftelser fortsätta göra nytta i linje med stiftarens avsikt, samtidigt som resurser frigörs till ändamålen istället för att förbrukas i administration. En sådan balans mellan respekt för historien och anpassning till framtiden är avgörande för att stiftelseformen även framöver ska vara ett levande och relevant verktyg för samhällsnytta.

Magnus Berntsson (KD)